

Rumyana Zlatanova. Your words have been strong... Mal. 3:13. The Vitae Prophetarum and their Old Church Slavonic Translation. Sofia: TEMTO, 2018, 293 p.

ABSTRACT

The collection of legendary biographical data about the Old Testament prophets of the 1st century AD, the so-called Vitae Prophetarum, refers to a body of short biographical works dating back to the Greco-Roman era. The Greek Text was reproduced in seven recensions. They were translated into all the languages of the Old Church. The Old Church Slavonic translation was made in Preslav in the 10th century.

The study provides the first textual analysis of nine available apographa of Bulgarian, Russian, Ukrainian, Serbian and Moldavian origin (11th – 16th century). The author proposes a reconstruction of the Old Church Slavonic textual forms on the basis of a linguistic and typological study of the scope of the translation and its linguistic features as compared with the Greek originals.

Rumjana Zlatanova. Anmaßend sind eure Reden... Mal. 3:13. Die Zwölfpropheten-Vitae in altbulgarischer Übersetzung. Sofia: TEMTO, 2018, 293 S. ISBN 978-954-9566-83-3

RESÜMEE

Die *Vitae Prophetarum* – eine Sammlung von legendären biographischen Berichten über die biblischen Propheten aus dem 1. Jh. n. Chr. gehören in den Kreis hellenistisch-römischer Kurzbiographien. Es werden sieben griechische Textrezensionen unterschieden. Sie wurden in alle Sprachen der Alten Kirche übersetzt. Die slavische Übertragung erfolgte im 10. Jh. in Preslav, der damaligen Hauptstadt des Ersten Bulgarischen Reiches (681-1017).

Die *Vitae der Zwölf Propheten* werden erstmalig einer textologischen und typologischen Untersuchung bezüglich Umfang, Vollständigkeit der Übersetzung, sprachliche Besonderheiten, Verhältnis zu den griechischen Rezensionstypen unterzogen. Anhand der Textüberlieferung in neun uns zugänglichen Textzeugen bulgarischer, russischer, ukrainischer, serbischer und moldauischer Herkunft (11.-16. Jh.) wird die Rekonstruktion der altbulgarischen Textformen vorgenommen.

Румяна Златанова: Дръзки са словата ви... Мал. 3:13. Житията на Дванадесетте пророци в старобългарски превод. София: TEMTO 2018, 293 с.

РЕЗЮМЕ

Сбирката от легендарни биографични сведения за старозаветните пророци от I в. сл. Хр., т. нар. *Vitae Prophetarum*, се отнася към кратките биографични съчинения от времето на гръцко-римската епоха. Гръцкият образец намира разпространение в седем текстови рецензии. Превеждат се на всички езици на Старата християнска църква. Старобългарският превод се осъществява в Преслав през X в.

Девет достъпни ни апографа от български, руски, украински, сръбски и молдовски произход (XI-XVI в.) се подлагат за пръв път на текстологичен анализ по отношение *Житията на Дванадесетте пророци*. Въз основа на лингвистично и типологично изследване с оглед обхвата на превода и езиковите му особености в сравнение с гръцките образци се предлага реконструкция на старобългарските текстови форми.